

Dei gamle posten Nr 324/1947 - 27/11

Ingen tvil om at krigen fortsatte

100209

etter 10. juni 1940, sier general Roscher Nielsen

Tyskerne var også klar over at det gjaldt våpenstillstandsavtale, ikke fredsavtale.

Sensasjon i dagens rettsmøte: Forsvareren har fått avskrift av avtalen fra en fenrik, Roscher Nielsen, fra «en av samfunnets bærmere».

Generalmajor Roscher Nielsen

Det var stor tilstrømning til rettslokalet i dag da man skulle fortsette bevisopptagelsen i saken mot «minister» Skancke.

Med en gang dørene ble åpnet ble de ca. 25 sitteplasser i lokale nr. 5 besatt.

Blant tilhørerne i dag er en rekke jurister, blant dem høyesterettsadvokaten Henrik Bergh og Follestad.

Rettsmøtet begynte med at det ble opplyst at man manglet rettsvitne. Men administrator, dommer Dick Henriksen erklærte at protokollføreren måtte kunne fungere her hvor offentligheten allikevel var så fyldig representert.

Deretter ble det av sagt kjennelse for at den del av rettsforhandlingene som gjelder forståelse av avtalen mellom den tyske og den norske overkommando av 10. juni 1940 og spørsmålet om krigen mellom Tyskland og Norge sluttet i 1940, skal være offentlig.

Første vitne var generalmajor Ragnvald Roscher Nielsen

Avskrift av avtalen legges fram,

Det ble straks en diskusjon om hva den gikk ut på, den avtale vitnet på norsk side undertegnet med den tyske oberst i generalstabens Buschenhagen.

Skanckes forsvarer, dr. juris. J. Øvergaard ber da om å få lese en avskrift av avtalen som han nu har fått fått i. — Den foreligger ikke, sa forsvareren, i granskningskomiteens innstilling.

Vitnet forteller at han også anonymt for noen dager siden hadde fått tilsendt en avskrift av avtalen. Han kunne ikke nu si om avskriften var riktig. Vitnet hadde 5 eksemplarer i 1940 og de ble overlevert general Ruge.

Administrator vil ha rede på hvor denne avskrift skriver seg fra. Kan ikke denne avtale skaffes i original?

Forsvareren: Den burde jo det. Jeg har fått avskriften av en fenrik som deltok i kampene i Nord-Norge.

Vitnet: Ja, jeg vet jo ikke hvilken autoritet den mann hadde.

Det blir til at man skal komme tilbake til avskriftens riktighet etterat generalmajor Roscher Nielsen har forklart seg.

Avtalen som ble lest opp, var holdt i svært alminnelige vendinger, om at våpnene legges ned og at de norske stridskrefter i 6. divisjon på grunn av sin krigsførsel skulle få ærefulle betingelser. Det var videre bestemmelse om krigsfanger og materiell og en forpliktelse til ikke å ta kampen opp igjen mot tyskerne.

Det heter videre at i tilfelle tvil om forståelsen skal den tyske tekst gjelde.

Forsvareren peker på at såvidt han kan se er det bare en divergens. I den tyske tekst står «samtlige norske stridskrefter», mens i den norske står det bare «norske stridskrefter».

Forsvareren stiller deretter generalmajor Roscher Nielsen følgende konkrete spørsmål: Når og av hvem fikk De i oppdrag å undertegne denne avtale?

Vitnet forklarer at han var forsvarssjef for Sør-Hålogaland og forteller om tilbaketrekkningen til Liland, der han av en polsk kaptein fikk beskjed om at det var slutt på Narvikfronten. Han fikk så beskjed, han trodde det var 8. juni, om at det skulle treffes en avtale med tyskerne om en våpenstillstandsavtale. 9. juni kom det beskjed fra tyskerne om at de var villige til dette. De betinget seg at det skulle sendes en offiser med fullmakt til Trondheim.

(Fortsettes side 2, spalte 5)
(Skanckesaken —)

Fortsatt fra 1. side.

Skanckesaken —

til den tyske overkommando og en til general Dietl på Narvikfronten. Det var dog forutsetningen at den avtale som ble truffet i Trondheim skulle gjelde. Oberstløytnant Wrede Holm ble sendt til Bjørnefjell, mens vitnet fikk ordre fra general Ruge om å dra til Trondheim. Tyskerne hadde satt en bestemt frist da vedkommende offiser skulle være i Trondheim, og vitnet ble hentet med tysk fly i Målsnes. Dette var 10. juni. Før vitnet reiste fikk han instruks av general Ruge. Hans fullmakt, som var meddelt muntlig gikk ut på å forhandle om våpenstillstand for de norske landstridskrefter som var i Norge. Noen skriftlig fullmakt hadde vitnet ikke.

Det var tidligere truffet en våpenstillstandsavtale av general Hvinden-Haug og her ble det forlangt øresord for å slippe krigsfangenskap. Vitnet ble instruert om å prøve å unngå dette og hvis kravet ble fastholdt skulle han prøve å bevike på flest mulig av offiserene slapp dette. Ellers fikk han pålegg om å bruke «sunt vett» og forsøke å få mest mulig ut av det.

Om møtet med de tyske offiserer i Britannia i Trondheim sier vitnet at det som her hendte står meget klart i vitnets erindring fordi dette jo var en elendommelig situasjon. Det sto oppstilt for 10 offiserer som vitnet ble foretllt for og en major og en løytnant ble avgitt som vitnets personlige oppvakting.

Det sto hele tiden klart for oberst Buchenhagen at vitnet bare kunne og ville forhandle på vegne av de norske landstridskrefter. Vitnet ble uttrykkelig spurt om «sjøstridskreftene og Luftvapnet ville fortsette kampen utenfor landets grenser og til det svarte han: «Jeg går ut fra det som en selvfølge.»

Det var helt klart at det her gjaldt en avtale om våpenstillstand og ikke dreide seg om noen fredsavtale. Hverken på tysk eller norsk side forelå det den ringeste tvil om dette og om at krigen mellom de to land fortsatte.

Oberst Buchenhagen sa da også: Det er det vi har gått ut fra, og det er på dette grunnlag at vi har utarbeidet vårt forslag til overenskomst.

Forsvareren: Mener De at avtalens ordlyd stemmer med det De her har forklart, at det var en begrenset avtale for landstridskreftene.

— Ja, absolutt.

Forsv: Men her står det i den tyske tekst: «samtlige norske stridskrefter».

— På dette tidspunkt fantes det ikke andre norske stridskrefter enn 6. divisjon. De øvrige var reist fra landet.

Forsvareren trekker også fram at det i avtalen står «transportmidler til sjøs».

Hertil svarer vitnet, at også landstridskreftene trenger transportmidler til sjøs. Det er som kjent mange fjorder i Nord-Norge.

Vitnet understreker gang på gang under den videre eksaminasjon at han bare forhandlet på 6. divisjons vegne.

Forsvareren sier at her er det bestemmelse om losvesen og meget annet. Det ser ut som dette gjelder hele Norge.

Vitnet: Ja, det er mulig det. Men når tyskerne satte dette som betingelse for å undertegne en våpenstillstandsavtale, så var det ikke annet å gjøre enn å undertegne.

Avskriften er fra «en av samfunnets bærmere»!

Da forsvareren går nærmere inn på avtalens ordlyd, sier vitnet: Jeg skulle gjerne ville se avtalen i original.

På foranledning av administrator forklarer vitnet igjen at han har fått avskriften anonymt. Det sto skrevet med maskin: «Etter denne avtale var Norge ikke lenger i krig med Tyskland. Gjemt er ikke glemt. Fra en av «samfunnets bærmere».

Administrator: Ja, da kan en vel ikke uten videre gå ut fra at avskriften er autentisk.

— Nei, det er iallfall en viss grunn til å stille seg noe skeptisk!

Det blir spørsmål om hvor forsvareren har fått sin avskrift og vitnet repliserer: Det er kanskje samme kilde!

Vitnet vet ikke om ordlyden av avtalen ble meddelt den norske regjering.

Han blir spurt av administrator om den forklaring generalen nu har avgitt foreligger i noe offentlig dokument.

— Nei, svarer vitnet. Dette er første gang jeg blir spurt om disse ting. Neste vitne blir generalmajor Ljungberg.

Vitner som venter på å bli innkalt. Fra venstre generalløytnant Ruge, generalmajor Ljungberg og fhv. utenriksminister Halvdan Koht.

Jeg er dette point underrettet med hensikt i den norske saken?